

Αθήνα, 5/2/2018

Ερώτηση:

**Προς τους Υπουργούς: 1. Περιβάλλοντος και Ενέργειας,
2. Πολιτισμού και Αθλητισμού και
3. Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων**

Θέμα: «Αναγκαία η άμεση αποκατάσταση του συνόλου του κτηριακού συγκροτήματος του πρώην 401 Στρατιωτικού Νοσοκομείου στο Πάρκο Ελευθερίας»

Στον χώρο του πάρκου Ελευθερίας, μεταξύ των οδών Δεινοκράτους, Ιατρίδου και Σουηδίας, βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του πρώην 401 Στρατιωτικού Νοσοκομείου, έκτασης 11 στρεμμάτων, χώρος ο οποίος είναι κυριολεκτικά απομονωμένος και απροσπέλαστος από τη γύρω περιοχή. Παραμένει δε άγνωστος για τον πολύ κόσμο καθώς ένας ψηλός τοίχος από τη μεριά της οδού Δεινοκράτους εμποδίζει την οπτική επαφή μαζί του. Το ιστορικό αυτό νοσοκομείο, αποτελείται από 14 παλιά λιθόκτιστα κτίρια, τα οποία εναρμονίζονται με τον περιβάλλοντα χώρο. Οι εγκαταστάσεις διακρίνονται σε τρεις ενότητες: πρόκειται για κτήρια των περιόδων 1882-1889, 1900-1904, καθώς και του Μεσοπολέμου.

Από το 1877, ο χώρος αυτός με την τότε ονομασία «Στρατιωτικά Παραπήγματα», χρησιμοποιείτο για τη λειτουργία και τις εγκαταστάσεις του 1ου Συντάγματος Πεζικού. Από το 1882 μέχρι το 1897, μερικά από τα υπάρχοντα κτήριά του χρησιμοποιήθηκαν για τη λειτουργία του Στρατιωτικού Σχολείου Υπαξιωματικών, ενώ κατά τη διάρκεια του πολέμου του 1897, χρησιμοποιήθηκαν ως πρόσκαιρο παράρτημα του Στρατιωτικού Νοσοκομείου στου Μακρυγιάννη για την περίθαλψη των τραυματιών και ασθενών του ατυχούς Ελληνο-Τουρκικού Πολέμου. Από το 1904 και μέχρι το 1971 χρησιμοποιήθηκε αδιάκοπα από το Α' Στρατιωτικό Νοσοκομείο, το οποίο το 1945 μετονομάστηκε σε 401 Στρατιωτικό Νοσοκομείο και λειτούργησε εκεί έως το 1971. Νοσηλεύτηκαν δε σε αυτό χιλιάδες αξιωματικοί και οπλίτες των Βαλκανικών Πολέμων, του Μακεδονικού Μετώπου, της Μικρασιατικής Εκστρατείας, του Ελληνο-Ιταλικού και Ελληνο-Γερμανικού πολέμου, και των πολεμικών επιχειρήσεων του 1944-1949. Το 1971, περιήλθε στην ιδιοκτησία της Εκκλησίας της Ελλάδος κατόπιν ανταλλαγής με το Υπουργείο Άμυνας, η οποία, το 2002, αποφάσισε να κατεδαφίσει τα εγκαταλελειμμένα κτήρια με σκοπό να χτίσει στη θέση τους ένα μεγάλο ξενοδοχείο ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι έντονες, ωστόσο αντιδράσεις κατοίκων και φορέων κατάφεραν να ανατρέψουν την απόφαση ενώ έπειτα από πολυετείς αγώνες τους, τα Υπουργεία Πολιτισμού και Περιβάλλοντος χαρακτήρισαν τα 7 από τα 14 κτήρια του συγκροτήματος διατηρητέα. Η Εκκλησία προσέφυγε στο ΣτΕ εναντίον της απόφασης αυτής, ζητώντας αποχαρκτηρισμό, ενώ η αστική μη κερδοσκοπική οργάνωση ΜΟνηΜΕΝΤΑ προσέφυγε επίσης, ζητώντας να

υπαχθεί το σύνολο του ακινήτου σε καθεστώς προστασίας. Και οι δύο αιτήσεις ακύρωσης συνεκδικάσθηκαν τον περασμένο Μάρτιο κα. μέχρι σήμερα εκκρεμεί η απόφαση.

Πριν από λίγες, ωστόσο ημέρες, το ζήτημα ξαναήλθε στην επικαιρότητα, καθώς υπήρξε ανακοίνωση από την Περιφέρεια Αττικής πως σύντομα θα χρηματοδοτήσει την έναρξη των εργασιών αποκατάστασης σε τρία από τα κτήρια αυτά, με προϋπολογισμό 14 εκ ευρώ για το σύνολο του έργου και με το σκεπτικό πως διαθέτουν σπάνια οικοδομική τεχνολογία και ρυθμολογικά στοιχεία. Πρόκειται για τα κτήρια για τα οποία από τον Ιανουάριο του 2013 είχε εγκριθεί η μελέτη επισκευής τους και αλλαγής χρήσης τους από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων.

Δεδομένου ότι:

- ✓ Ο χώρος αποτελεί μνημείο στο σύνολό του λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής και ιστορικής του αξίας
- ✓ Η μερική προστασία του ενιαίου κτηριακού συγκροτήματος συνιστά ακρωτηριασμό του και καταστροφή του ίδιου του συνόλου ως αυτοτελούς οντότητας και συνιστά επέμβαση σε ένα σύνολο που διαμορφώθηκε ως ενιαίο όλον βάσει των αναγκών, της αισθητικής και της κλίμακας της περιόδου την οποία εκπροσωπεί
- ✓ Η υλοποίηση της απόφασης της Περιφέρειας να αποκατασταθούν τα τρία μόνο κτήρια, ενέχει τον κίνδυνο να παγωθεί η μερική αναγνώριση της ιστορικής αξίας του ακινήτου και να οδηγηθούν στην καταστροφή τα υπόλοιπα σπουδαία κτήρια
- ✓ Τα κτήρια του πρώην Στρατιωτικού νοσοκομείου, πέραν της ενδιαφέρουσας ιστορίας τους, αποτελούν ίσως το τελευταίο δείγμα της στρατιωτικής νοσοκομειακής αρχιτεκτονικής του τέλους του 19ου αιώνα, όπως επίσης έχει διαπιστωθεί ότι από αυτά παρέχονται σημαντικά στοιχεία για τη λειτουργία του νοσηλευτηρίου της εποχής εκείνης, καθώς και για την κοινωνική αντίληψη των περασμένων αιώνων, εφόσον κατασκευάστηκαν με βάση τις γαλλικές επιστημονικές αντιλήψεις
- ✓ Άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως η Γαλλία διατηρούν στο ακέραιο τα παλαιά τους νοσοκομεία ως συνδεδεμένα με την ιστορία της ιατρικής στη χώρα
- ✓ Έχει υπάρξει γνωμοδότηση για την ανάγκη διατήρησης του συνόλου του Στρατ. Νοσοκομείου και του περιβάλλοντος χώρου του από το Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας,
- ✓ Υπάρχει Απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας για παρεμφερή περίπτωση βάσει της οποίας ο καθορισμός των χρήσεων γης δεν χρειάζεται περαιτέρω εξειδίκευση και επομένως είναι δεσμευτικός (αρ. 4047/1999, Τμήμα Ε).
- ✓ Το αίτημα για τη διάσωση των κτηρίων και του περιβάλλοντος χώρου υποστηρίζεται από νόμους, (3028/2002), από άλλες σχετικές αποφάσεις του ΣτΕ, αλλά και διεθνείς συμβάσεις, όπως είναι η Σύμβαση της Γρανάδας (2039/1992)
- ✓ Παρόμοια κτήρια του Πάρκου Ελευθερίας και του στρατοπέδου στο Πάρκο Γουδή, τα οποία έχουν ανακαινιστεί και χρησιμοποιούνται πλέον ως μουσεία, γλυπτοθήκη ή χώροι εκθέσεων, σε αντίθετη με τα κτήρια του πρώην 401 Στρατιωτικού

Νοσοκομείου τα οποία σταδιακά καταρρέουν λόγω της φθοράς του χρόνου και της αδιαφορίας των αρμοδίων,

- ✓ Υπέρ της διάσωσης του χώρου ως συνόλου με όλα τα ιστορικά κτίσματα έχουν ταχθεί πολλοί φορείς και οργανισμοί μεταξύ των οποίων η Εφορεία Νεότερων Μνημείων Αττικής, η Σχολή Αρχιτεκτόνων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας (Ο.Ρ.Σ.Α.), η Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων, το Ελληνικό Τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μνημείων και Τοποθεσιών (ICOMOS) και ο Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΓΟΧ), η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού ενώ έχουν γίνει εκτεταμένες κινητοποιήσεις από κατοίκους και περιβαλλοντικούς φορείς,
- ✓ Σύμφωνα με το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της Αθήνας, δεν επιτρέπεται η ανέγερση ξενοδοχείου ή άλλου κτηρίου του οποίου η χρήση δεν συμβιβάζεται με εκείνες που προβλέπονται σχετικά, δηλαδή εισιτικό πράσινο, χρήσεις εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες
- ✓ Η βεβαρημένη ως προς την πυκνότητα δόμησης, το κυκλοφοριακό, και την έλλειψη ελευθέρων χώρων περιοχή στην οποία βρίσκεται, κάνει όλο και πιο αναγκαία τη συνολική διατήρηση του χώρου

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Αναγνωρίζετε ως αναγκαιότητα τον χαρακτηρισμό και την διατήρηση του συνόλου του κτηριακού συγκροτήματος και του περιβάλλοντος χώρου του και εάν ναι σε τι ενέργειες σκοπεύετε να προβείτε από την πλευρά σας ώστε να εξασφαλιστεί κάτι τέτοιο;
2. Προβλέπεται κάποια ενέργεια ανταλλαγής με άλλη κατάλληλη έκταση για να ικανοποιηθούν οι διεκδικήσεις της ιδιοκτήτριας Εκκλησίας αφενός αλλά να προκύψει και πλήρης παραχώρηση του χώρου αφετέρου στο ελληνικό δημόσιο ώστε να αρθούν τα νομικά προσκόμματα και να καταστεί δυνατή περαιτέρω ολοκληρωμένη αξιοποίηση;

Ο ερωτών βουλευτής

Γρηγόρης Ψαριανός